

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 7	Antal sidor 3
Dokumentägare Ann-Mari Gustavsson, smittskyddssjuksköterska	Fastställare Anna Skogstam, smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2024-08-02	Giltig t.o.m. 2026-08-02

Streptokockinfektioner inom förskoleverksamhet

Information till förskolepersonal

Vid misstanke om att streptokockinfektioner drabbat många barn i en förskoleverksamhet bör en första bedömning göras tillsammans med vårdcentral eller Smittskydd Värmland. Fortsatt handläggning och utredning kan ske via varje barns ordinarie läkare eller via vårdcentral.

Streptokocker är bakterier som kan ge olika slags infektioner

- Speciellt hos äldre förskolebarn kan streptokocker yttra sig som *halsfluss* med feber, halsont och svullna, rodnade och ibland vitprickiga halsmandlar.
- Streptokocker kan orsaka flera olika typer av *hudinfektioner*, till exempel
  - impetigo (svinkoppor)
  - nagelbandsinfektioner
  - klåda, rodnad och/eller flytning i underliv eller runt ändtarmsöppning
  - infekterade eksem.

Observera att det oftast sker större smittspridning vid hudinfektioner än vid halsfluss.

- *Scharlakansfeber* kan uppkomma när barnet har halsfluss eller hudinfektion. Barnet har då småprickigt rött utslag på armar, ben och bål samt ofta smultronliknande tunga. I slutet på andra sjukdomsveckan brukar barnet fjälla på handflator och fotsulor.

Smittvägar och smittspridning

Smittsamheten är hög. Streptokocker kan spridas när människor har direktkontakt via händer, sårvätska eller saliv. Smitta kan också spridas via leksaker eller via fuktiga textilier. Bakterien kan även spridas genom hostningar, nysningar och saliv, så kallad droppsmitta. Många barn i förskoleåldern är bärare av streptokocker i svalget utan att vara sjuka. Personer utan symtom smittar dock inte lika lätt som en sjuk person. Hudinfektioner är ofta mer smittsamma än halsfluss.

Inkubationstid

Det tar 1-3 dagar från att man smittats tills att sjukdomen bryter ut.

Sjukvård

Vid lindrigare halsinfektion kan man avvakta med antibiotika eftersom infektionen ofta är självläkande. Det är omöjligt att se om en halsinfektion orsakas av streptokocker eller av virus. Provtagning är därför nödvändig för att se om antibiotikabehandling kan vara aktuell. Vårdcentralen har riktlinjer för när provtagning och eventuell behandling ska ske. Hudinfektion kan ofta behandlas utan antibiotika.

Åtgärder vid misstanke om smittspridning orsakad av streptokocker i barngrupp

- Vid misstanke om smittspridning av streptokocker rådgör förskolan med vårdcentral eller Smittskydd Värmland. Om det rör sig om ett mindre antal smittade barn hänvisas de med symtom till sin ordinarie vårdcentral för bedömning och eventuell åtgärd. Vid många misstänkta fall (då en tredjedel eller fler av barngruppen samtidigt är drabbade) bör vårdcentral handlägga alla fall.
- Vid misstänkt eller konstaterad smittspridning bör man registrera barnens sjukfrånvaro dagligen.
- Informera all personal på förskolan om läget.
- Vid misstänkt eller konstaterad smittspridning av streptokockinfektioner är det viktigt att familjemedlemmar med symtom också söker vård på sin ordinarie vårdcentral för bedömning och eventuell provtagning och behandling. Annars finns risk att bli smittad igen. Vid kontakt med sjukvården ska man informera om pågående smittspridning.

När du som förskolepersonal kontaktar vården är det bra om du kan svara på följande frågor:

- *Är diagnosen säker? Är någon provtagen?*
- *Vilka är drabbade? Enskild avdelning eller hela förskolan? Personal?*
- *Hur många har drabbats och när? Hur stor del av barngruppen? Inom vilken tidsrymd? När började det?*
- *Vilka symtom har förekommit? Halsont, scharlakansfeber eller hudsymtom. Exempel på hudsymtom som kan orsakas av streptokocker är*
  - impetigo (svinkoppor)
  - nagelbandsinfektioner
  - klåda, rodnad och/eller flytning i underliv eller runt ändtarmsöppning
  - infekterade eksem.
- *Hur ser sjukfrånvaron ut? Har alla symtom som vid streptokocker, eller förekommer sjukfrånvaro av andra orsaker?*

Återgång till förskoleverksamhet

Återgång till förskolan kan ske efter två dygns behandling med antibiotika om man har sett effekt av behandlingen och allmäntillståndet så medger. Vid hudinfektioner kan det ta längre tid att bli smittfri. Sår ska vara torra, och ingen sårskorpa ska återbildas vid impetigo. Utan antibiotikabehandling krävs symtomfrihet innan ett barn får återgå till förskolan.

Smittspridning av streptokocker – åtgärder och förstärkta hygienrutiner

Man kan begränsa smittspridningen genom god hygien. Vid långvariga eller återkommande problem bör förskolan införa skärpta hygienrutinerna:

- Registrera och följ barnens sjukfrånvaro under pågående smittspridning.
- Informera genom att dela ut bladet "Streptokockinfektioner inom förskoleverksamhet – information till vårdnadshavare".
- Informera all personal på förskolan om läget.
- Barn och personal med streptokockinfektion ska stanna hemma.
- Utan antibiotika krävs symtomfrihet innan man får återgå till förskolan. Den som behandlas med antibiotika kan återgå efter de första två behandlingsdygnen om allmäntillståndet så tillåter och man har sett effekt av behandlingen. Vid hudinfektioner kan det ta längre tid att bli smittfri. Såret ska vara torrt och utan sårskorpa.
- Tvätta händerna ofta, framför allt före måltid samt efter toalettbesök och blöjbyte. Torka händerna torra med engångs pappershandduk.
- Handsprit rekommenderas före måltider för både barn och personal.
- Undvik buffé och självservering. Låt i stället en frisk vuxen servera all mat.
- Undvik fingrar i maten (tänk på osten, som vidrörs av många händer).
- Byt ut barnens nappar och eventuella tandborstar.
- Tvätta textilier, exempelvis örngott, gosedjur och snuttefiltar, i minst 60 °C. Örngott ska tvättas dagligen.
- Undvik gemensamma aktiviteter mellan avdelningar. Storsamlingar bör ställas in under pågående smittspridning.
- Använd inga gemensamma muggar.
- Rengör ytor, leksaker och handtag grundligt.
- Undvik lek med modeller och ansiktsmålning under pågående smittspridning.
- Var ute så mycket som möjligt.